

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2019. január 23.*

„Előzetes döntéshozatal – Fogyasztóvédelem – 2011/83/EU irányelv – Távollévők között kötött szerződések – A 6. cikk (1) bekezdésének h) pontja – Az elállási jogra vonatkozó tájékoztatási kötelezettség – A 8. cikk (4) bekezdése – Az információk közlésére korlátozott helyet vagy időt biztosító távközlő eszköz révén megkötött szerződés – »Az információk közlésére [rendelkezésre álló] korlátozott hely vagy idő« fogalma – Folyóíráshoz mellékelt prospektus – Az elállási jogra vonatkozó információkhoz vezető hiperlinket tartalmazó postai megrendelőlap”

A C-430/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) a Bírósághoz 2017. július 17-én érkezett, 2017. június 14-i határozatával terjesztett elő

a **Walbusch Walter Busch GmbH & Co. KG**

és

a **Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main eV**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: M. Vilaras, a negyedik tanács elnöke, a harmadik tanács elnökeként eljárva, J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan (előadó) és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: E. Tanchev,

hivatalvezető: R. Šereš tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. június 7-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Walbusch Walter Busch GmbH & Co. KG képviseletében R. Becker Rechtsanwalt,
- a Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main eV képviseletében C. Rohnke Rechtsanwalt,
- a német kormány képviseletében T. Henze, M. Hellmann, E. Lankenau és J. Techert, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- a finn kormány képviselőjében H. Leppo, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében M. Kellerbauer és N. Ruiz García, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. szeptember 20-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 304., 64. o.) 6. cikke (1) bekezdése h) pontjának és 8. cikke (4) bekezdése értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Walbusch Walter Busch GmbH & Co. KG nevű német jog hatálya alá tartozó társaság és a Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main eV nevű, tisztességtelen verseny ellen küzdő egyesület (a továbbiakban: Zentrale) között folyamatban lévő azon eljárásban terjesztették elő, amelynek tárgya a fogyasztó elállási jogára vonatkozó, az e társaság különféle napilapokhoz és folyóiratokhoz mellékelt reklámprospektus formájában megjelenő reklámanyagaiban szereplő információ volt.

Jogi háttér

Az uniós jog

A Charta

- 3 Az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) „A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága” című 11. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:
„Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna, továbbá országhatárookra való tekintet nélkül.”
- 4 A Chartának „A vállalkozás szabadsága” című 16. cikke értelmében:
„A vállalkozás szabadságát, az uniós joggal és a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban, el kell ismerni.”
- 5 A Chartának „A fogyasztók védelme” című 38. cikke a következőképpen rendelkezik:
„Az Unió politikáiban biztosítani kell a fogyasztók védelmének magas szintjét.”

A 2011/83 irányelv

6 A 2011/83 irányelv (3)–(5), (7), (34), (36) és (44) preambulumbekzdése értelmében:

„(3) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 169. cikkének (1) bekezdése és 169. cikke (2) bekezdésének a) pontja akként rendelkezik, hogy az Uniónak az EUMSZ 114. cikke alapján elfogadott intézkedések révén hozzá kell járulnia a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosításához.

(4) [...] A távollevők között és az üzlethelyisegen kívül kötött fogyasztói szerződések egyes vonatkozásainak harmonizációja szükséges az olyan valódi fogyasztói belső piac előmozdításához, amely megfelelő egyensúlyt teremt a fogyasztóvédelem magas szintje és a vállalkozások versenyképessége között, a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett.

(5) [...] [A] fogyasztók tájékoztatására és az elállási jogra vonatkozó egyes rendelkezéseknek a távollevők között és az üzlethelyisegen kívül kötött szerződések esetében való teljes harmonizációja hozzájárul a magas szintű fogyasztóvédelemhez és a fogyasztói piac jobb működéséhez. [...]

[...]

(7) Néhány alapvető szabályozási elem teljes harmonizációjának jelentősen növelnie kell a fogyasztók és a kereskedők jogbiztonságát. [...] Ezenkívül a fogyasztóknak magas szintű védelemben kell részesülniük az Unió egész területén.

[...]

(34) A kereskedőnek egyértelmű és átfogó tájékoztatást kell nyújtania a fogyasztó számára, mielőtt a fogyasztót bármely, távollevők között vagy üzlethelyisegen kívül kötött szerződés, távollevők között vagy üzlethelyisegen kívül kötött szerződéstől eltérő szerződés vagy annak megfelelő ajánlat kötné. [...]

[...]

(36) A távollevők között kötött szerződések esetén a tájékoztatási követelményeket módosítani kell bizonyos eszközök technikai korlátainak, mint például a meghatározott mobiltelefonok képernyőjén megjeleníthető karakterek számára vonatkozó korlátozásoknak vagy a televíziós hirdetések időkorlátjának a figyelembevétel céljából. Ilyen esetekben a kereskedőnek eleget kell tennie a minimális tájékoztatás követelményeinek, és a fogyasztót más információs forráshoz kell irányítani, például díjmentesen hívható telefonszám, közvetlenül és könnyen hozzáférhető, a kereskedő lényeges információt tartalmazó honlapjához vezető internetes hivatkozás biztosításával. [...]

[...]

(44) A tagállamok között az elállási jog tagállamokban való gyakorlásának módját illetően fennálló eltérések költségeket okoztak a határokon túl értékesítő kereskedők számára. A fogyasztó által esetlegesen használható, összehangolt elállásnyilatkozat-minta bevezetése egyszerűsíti az elállási folyamatot, és jogbiztonságot teremt. Ezen okok miatt a tagállamoknak tartózkodniuk kell az uniós nyilatkozatmintával kapcsolatos formai előírások bővítésétől, például a betűméretre vonatkozóan. A fogyasztó számára ugyanakkor továbbra is lehetővé kell tenni, hogy az elállásra vonatkozó döntéséről szóló nyilatkozatát saját megfogalmazásában tegye meg, feltéve, hogy a szerződéstől való elállásra vonatkozó döntése a kereskedő számára egyértelmű. Egy levél, egy

telefonhívás vagy az áru egyértelmű magyarázattal való visszaküldése megfelelhet ennek a követelménynek, de a fogyasztónak kell bizonyítania, hogy elállási jogát az ezen irányelvben előírt határidőn belül gyakorolta. [...]"

7 Ezen irányelvnek „Az irányelv tárgya” című 1. cikke így rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek az a célja, hogy a fogyasztóvédelem magas szintjének elérése révén hozzájáruljon a belső piac megfelelő működéséhez azáltal, hogy közelíti a fogyasztók és kereskedők között kötött szerződésekre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések bizonyos vonatkozásait.”

8 Az említett irányelv „Fogalommeghatározások” című 2. cikke a következőket mondja ki:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

7. »távollevők között kötött szerződés«: a kereskedő és a fogyasztó között áru vagy szolgáltatás értékesítésére szervezett távértékesítési rendszer keretében, a kereskedő és a fogyasztó egyidejű fizikai jelenléte nélkül – a szerződés megkötésének időpontjával bezárólag kizárólag egy vagy több távközlő eszköz alkalmazásával – kötött szerződés;

[...]”

9 Ugyanezen irányelv „Tájékoztatási követelmények a távollevők között és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetében” című 6. cikke ekképp rendelkezik:

„(1) [...] A fogyasztót a távollevők között vagy az üzlethelyiségen kívül kötött szerződés, illetve annak megfelelő ajánlat mindaddig nem köti, amíg a kereskedő egyértelműen és érthető módon tájékoztatást nem nyújt a fogyasztónak a következőkről:

[...]

h) elállási jog fennállása esetén az említett jog gyakorlásának a 11. cikk (1) bekezdése szerinti feltételei, határideje és a vonatkozó eljárások, valamint az I. melléklet B. részében meghatározott elállásnyilatkozat-minta;

[...]

(4) Az [(1) bekezdés h) pontjában] említett információt az I. melléklet A. részében meghatározott elállási mintatájékoztató útján is meg lehet adni. A kereskedő teljesíti az[(1) bekezdés h) pontjában] meghatározott tájékoztatási követelményeket, ha a fogyasztó rendelkezésére bocsátja e tájékoztató megfelelően kitöltött példányát.

(5) Az (1) bekezdésben említett tájékoztatás a távollevők között vagy az üzlethelyiségen kívül kötött szerződés szerves részét képezi és nem módosítható, kivéve, ha a szerződő felek erről kifejezetten megállapodnak.

[...]”

- 10 A 2011/83 irányelvnek „A távollevők között kötött szerződések formai követelményei” című 8. cikkének szövege a következő:

„(1) [...] A távollevők közötti szerződések vonatkozásában a kereskedő a 6. cikk (1) bekezdésében előírt információkat – világosan és közérthető nyelven – a fogyasztóval közli, vagy a fogyasztó rendelkezésére bocsátja az alkalmazott távközlő eszközöknek megfelelő módon. Amennyiben az említett tájékoztatást tartós adathordozón bocsátják rendelkezésre, annak olvashatónak kell lennie.

[...]

(4) Ha a szerződést olyan távközlő eszköz alkalmazásával kötik meg, amelyen az információk megjelenítésére korlátozott hely vagy idő áll rendelkezésre, az ilyen szerződés megkötése előtt a kereskedő az alkalmazott eszköz útján közli legalább az áru vagy szolgáltatás lényeges tulajdonságaira, a kereskedő azonosító adataira, a teljes árra, az elállási jogra, a szerződés időtartamára és – amennyiben a szerződés határozatlan időre szól – a szerződés felmondásának feltételeire vonatkozó, a 6. cikk (1) bekezdésének a), b), e), h) és o) pontjában említett, szerződéskötést megelőző információkat. A 6. cikk (1) bekezdésében említett további információkat a kereskedő megfelelő módon, e cikk (1) bekezdésével összhangban bocsátja a fogyasztó rendelkezésére.

[...]

(7) A kereskedő a távollevők közötti szerződés megkötését követően – észszerű időn belül, de legkésőbb az áruk leszállításának időpontjában vagy a szolgáltatás teljesítésének megkezdésekor – tartós adathordozón visszaigazolást ad a fogyasztónak a megkötött szerződésről. Az említett visszaigazolás tartalmazza:

- a) a 6. cikk (1) bekezdésében említett információkat, kivéve, ha a kereskedő már a távollevők közötti szerződés megkötése előtt közölte ezen információkat a fogyasztóval tartós adathordozón;

[...]”

- 11 Ezen irányelv „Elállási jog” című 9. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) [...] Azon esetet kivéve, amikor a 16. cikkben említett kivételek alkalmazandók, a fogyasztó 14 napon belül indoklás nélkül elállhat a távollevők között vagy az üzlethelyiségen kívül kötött szerződéstől, anélkül, hogy a 13. cikk (2) bekezdésében és a 14. cikkben előírtakon kívül más költség terhelné.

(2) A 10. cikk sérelme nélkül az e cikk (1) bekezdésében említett elállási időszak az alábbiaktól számított 14 nap:

[...]”

- 12 Az említett irányelvnek „Az elállási jog gyakorlása” című 11. cikke értelmében:

„(1) A fogyasztó az elállási időszak lejárta előtt tájékoztatja a kereskedőt a szerződéstől való elállásra vonatkozó döntéséről. E célból a fogyasztó:

- a) felhasználhatja az I. melléklet B. részében található elállásnyilatkozat-mintát;
- b) bármilyen más, egyértelmű nyilatkozatba foglalhatja a szerződéstől való elállásra vonatkozó döntését.

Az elállásnyilatkozat-mintára vonatkozóan a tagállamok nem írhatnak elő az I. melléklet B. részében meghatározottaktól eltérő formai követelményeket.

[...]

(3) A kereskedő az (1) bekezdésben említett lehetőségeken kívül biztosíthatja a fogyasztó számára az I. melléklet B. részében foglalt elállásnyilatkozat-minta vagy bármely más, egyértelmű nyilatkozat elektronikus úton történő kitöltését és benyújtását a kereskedő honlapján. Ezekben az esetekben a kereskedő tartós adathordozón, haladéktalanul közli a fogyasztóval az elállás kézhezvételének visszaigazolását.

[...]”

- 13 Ugyanezen irányelvnek „Az elállás joghatásai” című 12. cikke így rendelkezik:

„Az elállási jog gyakorlása megszünteti a felek kötelezettségeit:

- a) a távollevők között vagy üzlethelyiségen kívül kötött szerződés teljesítésére vonatkozóan; vagy
- b) a távollevők között vagy üzlethelyiségen kívül kötött szerződés megkötésére vonatkozóan, amennyiben a fogyasztó tette az ajánlatot.”

- 14 A 2011/83 irányelv I. melléklete, amely „Az elállási jog gyakorlására vonatkozó információkra” vonatkozik, tartalmaz egy „Elállási tájékoztató minta” című A. részt és egy „Elállásnyilatkozat-minta” című B. részt.

A német jog

- 15 A Bürgerliches Gesetzbuch (polgári törvénykönyv, a továbbiakban: BGB) „A fogyasztókkal kötött szerződésekben szereplő elállási jog” című 355. §-a az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben a fogyasztót jogszabály alapján e rendelkezés szerint elállási jog illeti meg, a fogyasztót és a kereskedőt a szerződéskötési szándéknyilatkozataik a jövőre nézve nem kötik, ha a fogyasztó a megjelölt határidőn belül e szándéknyilatkozatát visszavonja. A fogyasztó elállási jogát a kereskedőhöz intézett nyilatkozat révén gyakorolhatja. E nyilatkozatnak egyértelműen tükröznie kell a fogyasztó szerződéstől történő elállásra vonatkozó döntését. Az elállást nem kell indokolni. Az elállási nyilatkozatot határidőben történő feladás esetén határidőben közölni kell tekinteni.”

- 16 A BGB „Elállási jog” című 312 g. §-a az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Üzlethelyiségen kívül kötött és távollevők között kötött szerződések esetében a fogyasztót a [BGB] 355. §-a szerint elállási jog illeti meg.”

- 17 Az Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuchnek (a polgári törvénykönyv bevezető törvénye) „A pénzügyi szolgáltatási szerződések kivételével az üzlethelyiségen kívül kötött és távollevők között kötött szerződésekre vonatkozó tájékoztatási követelmények” című 246a. §-a az (1) bekezdésében kimondja:

„[...]

Amennyiben a fogyasztót a BGB 312 g. §-ának (1) bekezdése szerint elállási jog illeti meg, a kereskedő köteles a fogyasztót tájékoztatni

1. az elállási jog BGB 355. §-ának (1) bekezdése szerinti gyakorlásának feltételeiről, határidejéről és módjáról, valamint a 2. mellékletben foglalt elállásnyilatkozat-mintáról

[...]

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 18 2014 során a Walbusch Walter Busch különféle napilapokban és magazinokban elhelyezett, 19 x 23,7 cm formátumú, hatoldalas reklámprospektusok terjesztésére adott megbízást. E prospektus tartalmazott egy megrendelőlapot is, kitéphető postai levelezőlap formájában. Az elállási jogra való utalást az említett postai levelezőlap első és hátsó oldalán is feltüntették, és a levelezőlapon szerepelt a Walbusch Walter Busch telefonszáma, faxszáma, internetcíme és postai címe is. A megjelölt internetes oldalon, nevezetesen a www.klepper.net internetes oldalon, az „AGB” (*Allgemeine Geschäftsbedingungen*, magyarul: általános szerződési feltételek) menüpontban szerepelt az elállásra vonatkozó iránymutatás és az elállásnyilatkozat-minta.
- 19 A Zentrale úgy vélte, hogy a szóban forgó prospektus terjesztése tisztességtelen versenymagatartást valósít meg, amiatt, hogy nem tartalmazza megfelelő formában a fogyasztó elállási jogára vonatkozó információkat, mivel azokat nem mellékeltek e prospektushoz.
- 20 A Zentrale így a Landgericht Wuppertalhoz (wuppertali regionális bíróság, Németország) fordult, kereseti kérelmében az említett prospektus terjesztése abbahagyásának, valamint az általa viselt perköltségek megtérítésének elrendelése iránt.
- 21 E kérelemnek a Landgericht Wuppertal (wuppertali regionális bíróság) helyt adott, de az e bíróság által hozott határozatot az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális felsőbbbíróság, Németország) részben megváltoztatta.
- 22 A Walbusch Walter Busch az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális felsőbbbíróság) ítélete ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Bundesgerichtshofhoz (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország).
- 23 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy bár a szóban forgó prospektus részét képező postai levelezőlap az elülső és a hátsó oldalán is utal az elállási jog meglétére, azonban nem tartalmaz semmiféle iránymutatást e jog gyakorlásának feltételeit, határidejét és módját illetően, és nem tartalmaz elállásnyilatkozat-mintát sem.
- 24 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság szerint a 2011/83 irányelv 8. cikke (4) bekezdésének értelmezésénél két eltérő megközelítés alkalmazható a fogyasztó tájékoztatására vonatkozó kötelezettség terjedelmét illetően, olyan esetekben, amikor az információk közlésére csak korlátozott helyet vagy időt biztosító távközlő eszközt alkalmaznak.
- 25 Az első megközelítés szerint e rendelkezés akkor alkalmazandó, ha a távközlő eszköz általában véve, a jellegénél fogva, korlátozott helyet vagy időt biztosít. Ily módon tehát, a katalógusoknak és brosúráknak mindig minden iránymutatást fel kell tüntetniük az elállási jogra vonatkozóan, miközben egy napilapban megjelenő reklám vagy egy megrendelésre szolgáló, postai levelezőlap méretű rőpcédula esetében az elállási jog meglétére való puszta utalás is elegendő.
- 26 A második megközelítés szerint a döntő szempontot a kereskedőnek a távközlő eszköz konkrét kialakítását – különösen a dizájnt, az oldalelrendezést, a grafikai megjelenítést vagy a reklámhordozó méretét – illetően hozott döntései képezik. A 2011/83 irányelv 8. cikke (4) bekezdésében szereplő

kivétel akkor alkalmazható, ha az elállási jogra és az elállás módozataira vonatkozó kimerítő jellegű információk megjelenítése a reklámhordozó jelentős részét – például a felületének több mint 10%-át – elfoglalná.

- 27 Egyébként a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a 2011/83 irányelv említett rendelkezésének értelmezésénél figyelembe kell venni a vállalkozásnak a Charta 16. cikkében elismert szabadságát. Közelebbről, amint az a Bíróság 2015. december 17-i Neptune Distribution ítéletéből (C-157/14, EU:C:2015:823, 67. pont) kiderül, e szabadság magában foglalja a reklámozás szabadságát, és az e célból használt eszközöket illetően a szakembergárda megválasztását nem lehet aránytalan módon korlátozni a Charta 52. cikkének (1) bekezdése értelmében.
- 28 Egyfelől az azzal kapcsolatos kötelezettség, hogy a reklámokban az elállási jogot illetően minden információt szerepeltetni kell, negatív kihatással járhat egyes reklámüzenet-formák hasznosságát illetően a szakemberek számára, hiszen ezen információk elnyomhatják az említett üzenetek tartalmát. Másfelől, ilyen esetben a fogyasztót olyan sok információ éri, hogy nem fogja tudni azokat kellőképpen tudatosítani.
- 29 E körülmények között a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) A [2011/83] irányelv 8. cikke (4) bekezdésének alkalmazása tekintetében, azon kérdéssel összefüggésben, hogy a távközlő eszköz (a jelen ügyben megrendelőlapot tartalmazó reklámkatalógus) esetében az információk megjelenítésére korlátozott hely vagy idő áll-e rendelkezésre, van-e jelentősége annak, hogy
- a) a távközlő eszköz (absztrakt) jellegéből adódóan csak korlátozott helyet vagy időt biztosít,
- vagy
- b) a kereskedő által választott (konkrét) kialakítással csak korlátozott helyet vagy időt biztosít?
- 2) Összeegyeztethető-e a [2011/83] irányelv 8. cikkének (4) bekezdésével és 6. cikke (1) bekezdésének h) pontjával a [2011/83] irányelv 8. cikkének (4) bekezdése szerinti korlátozott megjelenítési lehetőség esetében az elállási jogról való tájékoztatásnak az elállási jog fennállására vonatkozó információra való korlátozása?
- 3) A [2011/83] irányelv 8. cikkének (4) bekezdése és 6. cikke (1) bekezdésének h) pontja alapján a távollevők közötti szerződés megkötése előtt korlátozott megjelenítési lehetőség esetében is mindig kötelező-e csatolni a távközlő eszközhöz a [2011/83] irányelv I. mellékletének B. része szerinti elállásnyilatkozat-mintát?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 30 Kérdéseivel, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy milyen szempontok szerint kell értékelni azt, hogy valamely szerződést olyan távközlő eszköz útján kötöttek-e meg, amely az információk megjelenítésére csak korlátozott helyet vagy időt biztosít a 2011/83 irányelv 8. cikkének (4) bekezdése értelmében véve, illetve, hogy adott esetben mire terjed ki az ezen irányelv 6. cikke (1) bekezdése a) pontjában említett elállási jogra vonatkozó tájékoztatási kötelezettség.
- 31 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a 2011/83 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében a fogyasztót a távollevők között vagy az üzlethelyiségen kívül kötött szerződés, illetve annak megfelelő ajánlat mindaddig nem köti, amíg a kereskedő egyértelműen és érthető módon tájékoztatást nem nyújt a fogyasztónak az e szerződésre vagy az ezen ajánlatra vonatkozó információkról. Közelebbről, ha a fogyasztónak elállási joga van, ezen irányelv 6. cikke (1) bekezdésének h) pontja megköveteli a

kereskedőtől, hogy a fogyasztó tudomására hozza e jog gyakorlásának feltételeit, határidejét és módját, az említett irányelv 11. cikke (1) bekezdésének megfelelően, és ellássa őt az ugyanezen irányelv I. mellékletének B. részében szereplő elállásnyilatkozat-mintával.

- 32 A 2011/83 irányelv 11. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy annak a fogyasztónak, aki élni szeretne elállási jogával, erről tájékoztatnia kell a kereskedőt az ezen irányelv I. mellékletének B. részében található elállásnyilatkozat-minta felhasználásával vagy a szerződéstől való elállásra vonatkozó döntésének bármilyen más, egyértelmű nyilatkozatba való foglalásával. Ezenfelül, az említett irányelv 11. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a kereskedő az említett 11. cikk (1) bekezdésében említett lehetőségeken kívül biztosíthatja a fogyasztó számára az ugyanezen irányelv I. mellékletének B. részében foglalt elállásnyilatkozat-minta vagy bármely más, egyértelmű nyilatkozat elektronikus úton történő kitöltését és benyújtását a kereskedő honlapján.
- 33 Amennyiben a szerződést olyan távközlő eszköz alkalmazásával kötik meg, amelynek esetében az információk közlésére korlátozott hely vagy idő áll rendelkezésre, a 2011/83 irányelv 8. cikkének (4) bekezdése csupán arra kötelezi a kereskedőt, hogy az ilyen szerződés megkötése előtt az alkalmazott eszköz útján közölje a fogyasztóval az ezen irányelv 6. cikke (1) bekezdésében említett, szerződéskötést megelőző információkat, amelyek között szerepel az elállási jogra vonatkozó információ is, amint azt az említett irányelv 6. cikke (1) bekezdésének h) pontja említi. Ilyen esetben a szerződéskötést megelőző információkat a távközlő eszköznek megfelelő formában, egyértelműen és érthetően kell a fogyasztóval közölni.
- 34 E tekintetben, amint az a 2011/83 irányelv 1. cikkéből kiderül, figyelemmel ezen irányelv (4), (5) és (7) preambulumbekendéseire, az említett irányelv célja a fogyasztóvédelem magas szintjének elérése, a kereskedőkkel kötött ügyletek során tájékoztatásuk és biztonságuk garntálása révén. Ezenfelül, a fogyasztóvédelmet az Európai Unió politikáiban az EUMSZ 169. cikk, valamint a Charta 38. cikke is célként rögzíti (lásd ebben az értelemben: 2017. március 2-i Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main ítélet, C-568/15, EU:C:2017:154, 28. pont).
- 35 A 2011/83 irányelv célja, hogy a fogyasztókat fokozott védelemben részesítse, bizonyos jogokat biztosítva számukra, különösen a távollevők között szerzödések esetén. Az uniós jogalkotó célja annak elkerülése, hogy a távközlő eszközök használata a fogyasztók számára nyújtott információk csökkenéséhez vezessen (lásd analógia útján: 2012. július 5-i Content Services ítélet, C-49/11, EU:C:2012:419, 36. pont).
- 36 Márpedig, a szerződéskötést megelőzően a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit illetően nyújtott tájékoztatás a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír (2018. szeptember 13-i Wind Tre et Vodafone Italia ítélet, C-54/17 és C-55/17, EU:C:2018:710, 46. pont). Ugyanis ez utóbbi ezen információk alapján dönti el, hogy szerződéses kapcsolatba kíván-e a lépni valamely kereskedővel.
- 37 A 2011/83 irányelv (36) preambulumbekendése kimondja, hogy a távollevők között kötött szerzödések esetén a tájékoztatási követelményeket módosítani kell bizonyos eszközök technikai korlátainak, mint például egyes, a mobiltelefon-képernyőkön megjeleníthető karakterek számára vonatkozó korlátozásoknak vagy a televíziós hirdetések időkorlátjának figyelembevételéből. Ilyen esetekben a kereskedőnek eleget kell tennie a minimális tájékoztatás követelményeinek, és a fogyasztót más információs forráshoz kell irányítani, például díjmentesen hívható telefonszám vagy közvetlenül és könnyen hozzáférhető, a kereskedő előírt információkat tartalmazó honlapjához vezető internetes hivatkozás biztosításával.
- 38 Tehát olyan esetben, amikor a szerződés fogyasztóval történő megkötése érdekében a kereskedő valamilyen távközlő eszközt vesz igénybe, elképzelhető, hogy e közlési forma keretében nem tudja a fogyasztó számára a 2011/83 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében említett összes információt megadni. Ez az eset áll fenn olyankor, amikor a kereskedő által választott eszköz csak korlátozott

helyet vagy időt biztosít az információk közlésére, és e korlátok vagy az adott eszközhöz kapcsolódó jellegzetességekből, vagy az üzleti kommunikációnak a kereskedő által – gazdasági szempontok miatt – választott e formájából eredő időbeli vagy térbeli korlátaiból adódnak.

- 39 Annak értékelésénél, valamely konkrét esetben, hogy a kommunikációs eszköz a 2011/83 irányelv 8. cikkének (4) bekezdése értelmében véve az információk közlésére csak korlátozott helyet vagy időt biztosít-e, figyelembe kell venni a kereskedő üzleti kommunikációs technikájának valamennyi jellemzőjét. E tekintetben meg kell győződni arról, hogy figyelembe véve a közléshez szükséges teret és időt, valamint az e közlés címzettjének minősülő átlagos fogyasztó számára megfelelő betűtípus minimális méretét, az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében említett összes információ objektíve megjeleníthető-e az említett kommunikáció keretében. Az érintett kereskedőnek az általa alkalmazott kommunikációs technikától függően rendelkezésére álló tér és idő felhasználásával kapcsolatos választásai azonban nem relevánsak ezen értékelésnél.
- 40 Amennyiben bebizonyosodik, hogy a távközlő eszköz az információk közlésére csak korlátozott teret vagy időt biztosít, meg kell vizsgálni, hogy a kereskedő, a 2011/83 irányelv 8. cikke (1) és (4) bekezdésének megfelelően, valamely más forrás segítségével, egyértelműen és érthetően tájékoztatta-e a fogyasztót az ezen irányelv 6. cikke (1) bekezdésében foglalt többi információról.
- 41 E tekintetben megjegyzendő, hogy a 2011/83 irányelv 8. cikkének (1) és (4) bekezdésében alkalmazott megoldás, miként az a jelen ítélet 37–40. pontjában kifejtésre került, a fogyasztóvédelem magas szintje és a vállalkozások versenyképessége közötti megfelelő egyensúlyt szeretné biztosítani, amint azt ezen irányelv (4) preambulumbekkezdése kimondja.
- 42 Ugyanis a 2011/83 irányelv 8. cikkének (1) és (4) bekezdésében említett tájékoztatási kötelezettség teszi lehetővé a fogyasztó számára, hogy megfelelő formában – még a szerződéskötést megelőzően – megkapja az ahhoz szükséges információkat, hogy el tudja dönteni, megköti-e a szerződést, vagy sem, megfelelően ezáltal a fogyasztóvédelem általános érdekű, jogszerű céljának, az ezen irányelv (3) preambulumbekkezdésében említett EUMSZ 169. cikknek megfelelően, anélkül, hogy ez kihatna a Charta 11. és 16. cikkében említett véleménynyilvánítási szabadság és tájékozódás szabadsága, valamint a vállalkozás szabadságának alapvető tartalmára.
- 43 E tekintetben egyrészt, a 2011/83 irányelv 8. cikkének (4) bekezdése, anélkül, hogy tiltani akarná egyes kommunikációs technikák alkalmazását, mindössze arra szorítkozik, hogy egy jól körülhatárolható területen meghatározza a fogyasztó távollétében kötött szerződések megkötésére irányuló üzleti kommunikáció tartalmát. Másrészt, az ezen irányelv 8. cikke (4) bekezdése első mondatában említett információk minden körülmények közötti közlésére vonatkozó kötelezettség csak egyes olyan információkra vonatkozik, amelyeknek a fogyasztóval való közlése, az említett irányelv 6. cikke (1) bekezdésének megfelelően, még a távollevők között kötött szerződés megkötése előtt kötelező. Ugyanis, amint arra a jelen ítélet 40. pontjában emlékeztettünk, az említett irányelv 8. cikke (4) bekezdésében foglalt esetben a többi információ, egyértelmű és érthető megfogalmazással, más források segítségével is megadható.
- 44 Azok között az említett információk között, amelyeket a fogyasztóval minden körülmények között közölni kell, szerepel az elállási jogra vonatkozó információ is, amint azt a 2011/83 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének h) pontja is kimondja.
- 45 Az elállási jog célja ugyanis a fogyasztó védelme a távollevők között végbemenő adásvétel sajátos esetében, amikor a szerződés megkötése előtt a fogyasztónak nincs lehetősége arra, hogy ténylegesen megtekintse az árut vagy megismerje a szolgáltatás jellemzőit. Az elállási jog tehát a távollevők között kötött szerződésből eredő, a fogyasztóra nézve hátrányos helyzetet egyenlíti ki, megfelelő gondolkodási időt biztosítva számára, mialatt lehetősége van a megvásárolt fogyasztási cikk megvizsgálására és kipróbálására (lásd analógia útján: 2009. szeptember 3-i Messner ítélet, C-489/07, EU:C:2009:502, 20. pont).

- 46 Az elállási jognak a fogyasztóvédelem szempontjából vett jelentőségére figyelemmel, a szerződéskötést megelőző e joggal kapcsolatos tájékoztatásnak alapvető jelentősége van e fogyasztó számára, és lehetővé teszi számára, hogy tudatosan hozza meg azt a döntést, hogy megköti-e a kereskedővel a szerződést, vagy sem. Ahhoz, hogy e tájékoztatás a számára teljes mértékben hasznos legyen, a fogyasztónak még a szerződés megkötése előtt ismernie kell az elállási jog gyakorlásának feltételeit, határidejét és módját. Amennyiben a szerződést olyan távközlő eszköz útján kötik meg, amely csak korlátozott teret és időt biztosít az információk közlésére, a kereskedő nem köteles ugyanezen távközlési eszköz alkalmazásával egyidejűleg rendelkezésre bocsátani a fogyasztónak az ezen irányelv I. melléklete B. részében szereplő elállásnyilatkozat-mintát. Ugyanis, egyrészt az a körülmény, hogy ezen eszköz révén a fogyasztó még a szerződés megkötése előtt megkapja e mintát, úgyszemint hat ki azon döntésére, hogy megköti-e a szerződést, másrészt, az a kötelezettség, hogy e mintát minden körülmények között át kell adni a fogyasztónak, aránytalan, sőt bizonyos esetekben, mint például a telefonon kötött szerződések esetében, teljesíthetetlen terhet róna a kereskedőkre. E tekintetben az is elegendő, ha az említett mintát, egyértelműen és érthetően fogalmazva, valamely más forrás segítségével bocsátják rendelkezésre.
- 47 A fenti megfontolások összességét figyelembe véve az előterjesztett kérdésekre a következő választ kell adni:
- annak értékelésénél, valamely konkrét esetben, hogy a kommunikációs eszköz a 2011/83 irányelv 8. cikkének (4) bekezdése értelmében véve az információk közlésére csak korlátozott helyet vagy időt biztosít-e, figyelembe kell venni a kereskedő üzleti kommunikációs technikájának valamennyi jellemzőjét. E tekintetben a nemzeti bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy figyelembe véve a közléshez szükséges teret és időt, valamint az e közlés címzettjének minősülő átlagos fogyasztó számára megfelelő betűtípus minimális méretét, az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében említett összes információ objektíve megjeleníthető-e az említett kommunikáció keretében.
  - a 2011/83 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének h) pontját és 8. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a szerződést olyan távközlő eszköz útján kötik meg, amely az információk közlésére csak korlátozott helyet vagy időt biztosít, és a fogyasztónak elállási joga van, a kereskedő köteles még a szerződés megkötése előtt a szóban forgó eszköz útján megadni a fogyasztó számára az e jog gyakorlásának feltételeire, határidejére és módjára vonatkozó tájékoztatást. Ilyen esetben a kereskedőnek egyértelműen és érthetően fogalmazva, valamely más forrás segítségével kell elérhetővé tennie a fogyasztó számára az ezen irányelv I. mellékletének B. részében szereplő elállásnyilatkozat-mintát.

A költségekről

- 48 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

Annak értékelésénél, hogy valamely konkrét esetben a kommunikációs eszköz a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (4) bekezdése értelmében véve az információk közlésére csak korlátozott helyet vagy időt biztosít-e, figyelembe kell venni a kereskedő üzleti kommunikációs technikájának valamennyi jellemzőjét. E tekintetben a nemzeti bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy figyelembe véve a közléshez szükséges teret és időt, valamint az e közlés

címzettjének minősülő átlagos fogyasztó számára megfelelő betűtípus minimális méretét, az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében említett összes információ objektíve megjeleníthető-e az említett kommunikáció keretében.

A 2011/83 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének h) pontját és 8. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a szerződést olyan távközlő eszköz útján kötik meg, amely az információk közlésére csak korlátozott helyet vagy időt biztosít, és a fogyasztónak elállási joga van, a kereskedő köteles még a szerződés megkötése előtt a szóban forgó eszköz útján megadni a fogyasztó számára az e jog gyakorlásának feltételeire, határidejére és módjára vonatkozó tájékoztatást. Ilyen esetben a kereskedőnek egyértelműen és érthetően fogalmazva, valamely más forrás segítségével kell elérhetővé tennie a fogyasztó számára az ezen irányelv I. mellékletének B. részében szereplő elállásnyilatkozat-mintát.

Aláírások